

Pesten

Zie ook:

Procedure Veilig, vreedzaam en respectvol omgaan op de Sancta Maria

Protocol : gedragsregels

1. Algemeen

De belangrijkste regel van het pesten luidt:

Word je gepest, praat er dan thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!!

Pesten

Plagen (vervelend plagen) en pesten, wat is daar het verschil tussen?

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering.

Vervelend plagen wordt het als er te lang doorgedaan wordt met plaaggrapjes.

Het specifieke van pesten is gelegen het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

- Verbaal:
 - vernederen
 - schelden
 - dreigen
- Fysiek:
 - trekken en duwen
 - schoppen en laten struikelen
 - krabben, bijten en haren trekken
- Intimidatie:
 - een kind achterna blijven lopen of ergens opwachten
 - iemand in de val laten lopen, doorgang versperren of klem zetten
 - dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven
- Isolatie:
 - steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor leuke dingen
 - uitsluiten: niet mee mogen doen
- Stelen of vernielen van bezittingen:
 - afpakken van schoolspullen, speelgoed
 - beschadigen en kapotmaken van spullen

De verschillende rollen bij pesten

Bij pestgedrag zien we altijd onderstaande rolverdeling terug bij de betrokkenen:

Het gepeste kind:

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt.

Kinderen die gepest worden, doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze

angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachten te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten. Jongens die gepest worden, horen bijna nooit tot de motorische beter ontwikkelde kinderen.

De pesters:

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek wel de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in de klas maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwiigende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat: "je bent voor of je bent tegen me" Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van de pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de pester zelf gepest te worden.

Het komt ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een ander manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben, op termijn, last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op langere termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

De meelopers en de andere kinderen:

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers" Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester.

Tot slot heb je de "helper" Deze neemt het op voor de gepeste, vindt het niet goed dat er gepest wordt en is niet bang voor de pester. Hij helpt graag en is daarom vaak populair.

2. Wat doen wij als school

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat. Daar gaat dan ook in eerste instantie onze aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein.

In het schooljaar 2009-2010 zijn we gestart met de methode voor sociaal emotionele ontwikkeling: "Goed gedaan!"

Het geeft kinderen duidelijkheid over het hoe en waarom van omgangsvormen en gedragsregels. Het leert kinderen zichzelf en anderen beter te begrijpen, en geeft leerkrachten de mogelijkheid om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te stimuleren, te volgen en waar nodig extra ondersteuning te bieden.

Het gaat uit van de wereld waarin kinderen van nu opgroeien. Dit is een wereld vol prikkels en keuzemogelijkheden waarin moderne communicatiemiddelen een grote rol spelen, waar kinderen verstandig mee om moeten leren gaan.

In de sociaal-emotionele competenties van Goed gedaan! staat niet alleen het kind zelf (IK) centraal, maar komen ook de ander (JIJ), de groep (WIJ) en de buitenwereld (ZIJ) nadrukkelijk aan bod. Op die manier werken de kinderen van groep 1 tot en met groep 8 stap-voor-stap aan:

- Het ontwikkelen van een positief zelfbeeld (IK-competenties: *zelfkennis - relativieren - zelfvertrouwen*)
- Het vermogen zichzelf gericht aan te sturen (IK-competenties: *zelfbeheersing - bewust keuzes maken*)
- Inzicht in de beleving van anderen (JIJ-competentie: *verplaatsen in anderen*)
- Sociaal vaardig gedrag (WIJ-competenties: *omgaan met verschillen - rekening houden met anderen - weerbaarheid - samen spelen en werken - samen op internet*)
- Omgaan met informatie uit de hele wereld (ZIJ-competentie: *omgaan met media-informatie*)

De onderwerpen zijn in groep 1 t/m 8 hetzelfde. De hele school kan dus tegelijkertijd aandacht besteden aan hetzelfde onderwerp. Per groep worden er uiteraard andere nuances gelegd binnen het onderwerp. Ook worden ze in de loop van de jaren steeds verder uitgediept.

- Alleen vertellen 'hoe het hoort' is niet voldoende. Het kind moet het 'waarom' van omgangsvormen begrijpen en stil leren staan bij de gevolgen van zijn gedrag voor zichzelf en anderen. (denken)
- Het kind moet leren hoe hij het wél verstandig aan kan pakken en moet dat gewenste gedrag veilig kunnen oefenen. (doen)
- Het kind moet zich bewust worden van zijn emoties en impulsen en leren hoe hij die zelf in de hand kan houden. (voelen)
- Vervolgens moet het kind zelf bewust kiezen voor bepaald gedrag. (willen)

Afspraken:

1. Indien noodzakelijk, wordt een sociogram afgenomen in de groep. (zie link: sociogram)
2. Twee keer per jaar wordt de SCOL ingevuld in elke groep.
3. Om het jaar licht de groepsleerkracht, tijdens de jaarlijks informatieavond, de ouders in over het antipestprotocol. Dit wordt gekoppeld aan de uitleg over de methode: "Goed gedaan!"
4. We volgen het stappenplan antipestprotocol als pesten voorkomt of wordt gemeld.

3. Stappenplan anti pestprotocol

Vooraf: *Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.*

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de lb-er op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare

methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat er melding gemaakt wordt van pestgedrag wordt dit teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met lb-er. Er wordt een plan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht.

Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan lb-er. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw plan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1 Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap en in ESIS (oudergesprekken)

2 Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.

3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals EDUX, de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwigende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid, Intern begeleider en/of door de leerkracht(en) van de groep. Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden?

Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kan in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, lb-er en directie) nog een stap gezet worden:

Stap 7

Schorsing:

Als de school tot de conclusie komt dat het probleem onoplosbaar blijkt als gevolg van gebrek aan medewerking van de ouders van de pester, kan het starten van een procedure om de pester van de school te verwijderen nog de enige manier zijn om de veiligheid van het gepeste kind te waarborgen. Het kan voorkomen dat het kind geschorst of zelfs verwijderd wordt van school. Als een kind geschorst wordt bij wijze van ordemaatregel (tot maximaal twee dagen), beslist de directeur hierover. De directeur overlegt eerst met de plaatsvervangend directeur en/of de betrokken leraar. Bij schorsing worden de ouders direct telefonisch en schriftelijk op de hoogte gebracht.

Over een schorsing langer dan twee dagen en ten hoogste één week, beslist het College van Bestuur na een gesprek met de directeur van de school, de leraar en de ouders. Bij een schorsing wordt de inspectie geïnformeerd over de reden van de schorsing. De betrokken ouders worden dan telefonisch

en schriftelijk op de hoogte gebracht van dat schorsingsbesluit, waartegen binnen zes weken schriftelijk bezwaar kan worden ingediend bij het College van Bestuur.

Verwijdering:

Als een kind door het College van bestuur verwijderd wordt van school, is het de plicht van de school om een andere school of instelling te zoeken. Als dit niet binnen acht weken lukt, kan het College van Bestuur tot definitieve verwijdering overgaan. Tegen deze beslissing kunnen de ouders schriftelijk bezwaar maken bij het College van Bestuur. Na een gesprek met de ouders en binnen vier weken na ontvangst van het bezwaar, neemt het College van Bestuur een besluit. Een besluit tot verwijdering wordt direct aan de leerplichtambtenaar en de inspectie gemeld. (informatie gids Lowys Porquin stichting 2013-2014)

Tekst schoolgids:

Op onze school zijn strikte regels afgesproken die er toe moeten leiden dat pestgedrag, als het voorkomt, niet onopgemerkt kan blijven. Deze regels worden regelmatig onder de aandacht van de kinderen gebracht. De ouders worden, elke twee jaar, hierover ingelicht op onze jaarlijkse voorlichtingsavonden bij de aanvang van ieder schooljaar.

Het is onze overtuiging dat bij voorkomend pestgedrag zowel de pester als de gepeste leerling hulp nodig heeft. Die hulp zal alleen maar effectief kunnen zijn, als de school en de betrokken ouders elkaar willen helpen om de schade voor de betrokken kinderen te beperken of te voorkomen.

Het zal voor ieder duidelijk zijn dat er alleen maar een begin van een oplossing kan komen, als in ieder geval het pestgedrag gemeld wordt bij een leerkracht of de directeur van de school.

Link: gebruiken b.v. tijdens project over pesten

<http://www.youaregood.nl>

Link: het maken van een sociogram

www.sometics.com (gratis aanmelden om sociogram te maken)